

Obsah

PŘÍSPĚVEK K HUSOVSKÉ DISKUSI	5
ÚVOD	7

PRVNÍ ČÁST: STAV ZNALOSTÍ

A) VEDENÍ CÍRKVE

I AVIGNONSKÉ PAPEŽSTVÍ	13
1) ETAPY VYHNANSTVÍ	13
a) Anagni 13; b) Vienne 15; c) Avignon 18	
2) PAPEŽSKÁ MONARCHIE	19
a) Principy a nutnosti 19; b) Centralizace a fiskální soustava 22; c) Rozvinutí administrativního aparátu 24	
3) ODPOR	25
a) Preláti a myslitelé 25; b) Císař a myšlenka císařství 28; c) Králové 30	
II SCHISMA A KONCILIÁRNÍ KRIZE	33
1) „SUKNICE NESEŠÍVANÁ“	33
a) Vznik schismatu 33; b) Nejhlubší příčina schismatu 34; c) Formování soupeřících obediencí 36	
2) TŘI SLEPÉ CESTY	37
a) „Via facti“ 37; b) „Via cessionis“ 39; c) „Via conventio- nis“ 41	
3) CÍRKEV ZACHRÁNĚNÁ KONCILEM	42
a) Rozmach konciliarismu 42; b) Koncil v Pise: Trojhlavá církev 44; c) Kostnický koncil a návrat k jednotě 46	
III RESTAURACE PAPEŽSKÉ MOCI	49
1) PAPEŽ VÍTĚZEM KONCILU	49
a) Od Sieny po Basilej: Obnovení boje 49; b) Vítězství pa- pežství 51; c) Přežívání konciliarismu 52	
2) CENA VÍTĚZSTVÍ: DOHODA SE STÁTY	54
a) Století konkordátů (1418–1518) 54; b) Světlé a stinné stránky galikanismu 56; c) Anglie a císařství: Dohoda bez konkordátu a konkordát bez dohody 58	

3) JEDEN STÁT Z MNOHA	60
a) Obnova papežských států 60; b) Reorganizace financí 61;	
c) Obnova hlavního města 63	

B) VÍRA A ZBOŽNOST

IV NAUKA	65
1) UNIVERZITY	65
a) Vznik nových studijních center 65; b) Rozvoj organiza-	
ce univerzit a usilování o privilegia 66	
2) KRIZE SPEKULATIVNÍ TEOLOGIE	68
a) Dědictví 13. století 68; b) Kritikové: Duns Scotus a Vi-	
lém Ockham 70; c) Neúplné vítězství ockhamismu a po-	
kles spekulativního úsilí 73	
3) NOVÉ HORIZONTY	76
a) Gerson, pastorální teologie a teologie mystická 76;	
b) Humanisté 78	
V NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA	82
1) PROSTŘEDÍ	82
a) Farnosti 82; b) Kláštery 85; c) Bratrstva 87	
2) SLOVO	88
a) Kazatelé 88; b) Rétorika 90; c) Slavní řečníci 91	
3) POMOCNÍCI SLOVA	94
a) Zpověď 94; b) Knihy 96; c) Obrazy 98	
VI ZBOŽNOST KŘESŤANSKÉHO LIDU	100
1) KULT	100
a) Svátosti 100; b) Bohoslužby 101	
2) FORMY NÁBOŽENSKÉHO CÍTĚNÍ	103
a) Soucítění: Uctívání bolestného Krista 103; b) Hledání	
útočiště: Úcta k Panně Marii a svatým 105; c) Strach z toho,	
co bude po smrti: Umění dobré smrti 108	
3) SLABOSTI NÁBOŽENSKÉHO CÍTĚNÍ	110
a) Selhání 111; b) Pobloudění 112; c) Perverze 114	

C) OTÁZKY CÍRKVE

VII LATINSKÁ CÍRKEV VE SVĚTĚ	117
1) MISIE	117
a) Nové horizonty 117; b) Oslnivé, leč prchavé úspěchy 118	
2) CÍRKEV A ISLÁM	121
a) Obrátit nevěřící 121; b) Porazit Saracény a Turky 122	

3) BYZANTINCI A LATINCI	125
a) Přetrvávající nepřátelství a náznak sblížení 125; b) Sjednocení ve Florencii 127	
VIII HERIZE	131
1) HERIZE DRŽENÉ NA UZDĚ	132
a) Kataři a Bratři svobodného ducha 132; b) Valdenští a spirituální 134	
2) MODERNÍ HERIZE: VIKLEF A LOLARDI	138
a) Univerzitní mistr autorem kacířských spisů 138; b) Nové logicky skloubené myšlení 139; c) Zmeškaná revoluce 142	
3) PRVNÍ VÍTĚZSTVÍ HERIZE: HUSITSTVÍ	144
a) Od reformy k náboženské revoluci 144; b) Jan Hus, žák nebo obhájce Viklefa? 146; c) Úspěch a úpadek husitského hnutí 149	

D) ODPOVĚĎ CÍRKVE

IX REFORMA	154
1) VELIKOST A SLABOSTI IDEÁLU	154
a) Neustálá starost 154; b) Stesk po zlatém věku 155	
2) NEMOŽNOST REFORMY DIECÉZNÍHO KNĚŽSTVA .	157
a) Ohromné tělo soužené mnoha nemocemi 157; b) Neschopnost biskupů zajistit vedení diecéze 158	
3) OMEZENÉ ÚSPĚCHY PŘÍSNÝCH ŘÁDŮ	161
a) Mniši a kanovníci 161; b) Mendikanti 164; c) Nové fondace méně početné a méně silné než v předcházejících staletích 168	
X MYSTICI A ZBOŽNÍ	170
1) MYSTICKÝ ZÁŽITEK	170
a) Kroužky spirituálních a kult vnitřního života 170; b) Svatbní mystika 172; c) Církevní mystika 173	
2) SPEKULATIVNÍ MYSTIKA	176
a) Duchovní vedení a reflexe mystické zkušenosti 176; b) Rýnští mystici: Eckhart, Tauler a Suso 178; c) Ruysbroek 182	
3) METODICKÁ ZBOŽNOST	184
a) Oslabení vážnosti spekulativní mystiky 184; b) Bratři společného života a kanovníci z Windesheimu 185; c) „Devotio moderna“ 186	

DRUHÁ ČÁST: DEBATY A BĀDÁNĪ

I JEDNOTA A DIVERZITA KŘEŠŤANSKÉHO SVĚTA ..	191
1) FAKTORY JEDNOTY	191
a) Dogma, kult a instituce 191; b) Setkání a rozhovory 193	
2) FAKTORY DIVERZITY: ZROD NÁRODŮ	197
a) Státy a národní církve 198; b) Nacionalismus a náboženství 201	
II PROFÁNNĪ A SAKRÁLNĪ	209
1) CĪRKEV A TRANSFORMACE EKONOMIKY	210
a) Ekonomická krize a obročí 210; b) Církev, bohatství a chudoba 214	
2) EXISTENČNĪ PODMĪNKY, MYŠLENKOVÁ ATMOSFĚRA A NÁBOŽENSKÝ ŽIVOT	217
a) Krize civilizace a náboženské citění 217 b) Hereze a společnosti 220	
III ELITY A MASY	228
1) KŘEŠŤANSTVĪ NA SKLONKU STŘEDOVĚKU: LIDOVÉ NÁBOŽENSTVĪ?	228
a) Vyučování 228; b) Vulgarizace 232	
2) VRCHOLY DUCHOVNĪHO ŽIVOTA V OCEÁNU LIDOVÝCH FOREM ZBOŽNOSTI	235
a) Výkvět horlivosti 235; b) Duchovní kroužky širokým vrstvám 237	
IV ROZKVĚT NEBO ÚPADEK ZBOŽNOSTI	244
1) OSLABENÝ KATOLICISMUS?	244
2) DEFORMOVANÉ KŘEŠŤANSTVĪ?	248
3) POČÁTKY PROTESTANTISMU?	251
V PROCES S NOMINALISMEM	257
1) OBŽALOBA	257
2) OBHAJOBA	260
3) ODROČENÝ VERDIKT	265
VI OHROŽENÝ KŘEŠŤANSKÝ ŘÁD	269
1) VZPOURA LAIKŮ?	269
2) ZRADA KLERIKŮ	275
ZÁVĚR	284
BIBLIOGRAFICKÁ ORIENTACE	286
SLOVNÍČEK ZÁKLADNĪCH POJMŮ	312
JMENNÝ REJSTŘÍK	333